

Compensatieregeling R.-K. Kerk Nederland

Compensatie na seksueel misbruik van meerderjarigen: aanspraken, procedure en toelichting

Met instemming van de Nederlandse Bisschoppenconferentie en de Konferentie Nederlandse Religieuzen statutair vastgesteld door het Bestuur van de Stichting Beheer & Toezicht.

1 maart 2012

Inleiding

De hierna volgende Compensatieregeling omvat de regeling tot compensatie van slachtoffers van seksueel misbruik gepleegd tijdens hun meerderjarigheid, mutatis mutandis geënt op de adviezen van de Commissie Lindenbergh over de compensatie van minderjarige slachtoffers.

Meerderjarigen die ten tijde van het seksueel misbruik golden als zwakzinnig of daaraan gelijk zijn te stellen en meerderjarigen die ten tijde van het seksueel misbruik in een weerloze toestand verkeerden kunnen een beroep doen op de Compensatieregeling voor minderjarigen. Die regeling kent hogere compensatie mogelijkheden.

De Compensatieregeling sluit aan bij de opzet van de Procedure Klachtencommissie Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk zoals deze is vastgesteld door het Bestuur van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland op basis van de aanbevelingen van de Commissie Deetman.

Ook zijn er procedureregels ontworpen, wederom mutatis mutandis geënt op en aanvullende aan de adviezen van de Commissie Lindenbergh over de compensatie van minderjarige slachtoffers.

De toelichting na de Compensatieregeling voor meerderjarige slachtoffers is in grote lijnen de toelichting uit het advies van de Commissie Lindenbergh voor minderjarige slachtoffers, in zoverre die relevant is ter interpretatie van de Compensatieregeling, met een paar aanvullingen.

Compensatieregeling

Begrippen

Artikel 1: De volgende begrippen hebben in deze regeling de volgende betekenis:

- a. Aanvraagformulier: het formulier waarmee een aanvraag tot compensatie kan worden gedaan, per post of e-mail te verkrijgen via het Meldpunt en/of te downloaden via de website van de Compensatiecommissie;
- b. Antwoordformulier: het formulier dat de betrokken R.-K. Kerk instelling ontvangt met daarin naar aanleiding van een aanvraag tot compensatie te beantwoorden vragen van de Compensatiecommissie;
- c. Compensatiecommissie: de commissie die de hoogte van compensatie vaststelt na seksueel misbruik in de R.-K. Kerk., als vermeld in artikel 17 van de Statuten van de Stichting;
- d. Klachtencommissie: de Klachtencommissie vermeld in artikel 15 van de Statuten van de Stichting, verantwoordelijk voor een onafhankelijke en accurate behandeling van klachten aangaande seksueel misbruik in de R.-K. Kerk;
- e. Meerderjarige: een persoon die vóór 1 januari 1988 ten minste de leeftijd van 21 jaar had bereikt respectievelijk een persoon die op of na 1 januari 1988 ten minste de leeftijd van 18 jaar had bereikt;
- f. Meldpunt: het Meldpunt vermeld in artikel 18 van de Statuten van de Stichting, onder meer verantwoordelijk voor de administratieve behandeling van de aanvragen voor compensatie na seksueel misbruik;
- g. Stichting: de stichting naar burgerlijk recht *Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland*, gevestigd te Utrecht, opgericht op 28 september 2011, onder meer rechtsopvolger van de R.-K. kerkelijke instelling Landelijke Instelling Hulp & Recht.

Compensatie

Artikel 2: Een ieder die als Meerderjarige seksueel is misbruikt door een persoon verbonden aan een R.-K. instelling in Nederland, heeft op die instelling een aanspraak op een financiële compensatie naar billijkheid. Zij die een beroep doen op compensatie onder deze Compensatieregeling worden hierna aangeduid als aanvragers.

Artikel 3: De Compensatieregeling wordt toegepast door de Compensatiecommissie. Toegang tot de Compensatiecommissie is voor aanvragers kosteloos.

Artikel 4: De Compensatieregeling geldt ongeacht of een vordering tot schadevergoeding is verjaard. Beroep op de Compensatieregeling staat ook open voor aanvragers die eerder een financiële compensatie van de dader of de bij de dader betrokken R.-K. instelling ontvingen zonder dat zij daartegenover de dader of de betrokken R.-K. instelling finale kwijting gaven, zij het dat eerder ontvangen bedragen op de compensatie onder de Compensatieregeling in mindering worden gebracht.

Artikel 5: Er bestaan drie categorieën van financiële compensatie na seksueel misbruik:

1. In geval van seksueel getinte handelingen of uitlatingen waardoor de lichamelijke of geestelijke integriteit werd geschonden, incidentele betasting van intieme delen daaronder begrepen, afhankelijk van zwaarte en bijkomende omstandigheden: compensatie tot € 5.000,-;
2. In geval van frequente betasting van intieme delen gedurende een langere periode of anderszins aanhoudende ongewenste seksuele intimiteiten: compensatie tot € 10.000,-;
3. In gevallen van verkrachting of in andere gevallen van uitzonderlijk seksueel misbruik: compensatie tot € 25.000,-.

Erfgenamen

Artikel 6: De aanspraak op compensatie onder deze Compensatieregeling kan door het slachtoffer alleen zelf en bij leven worden verkregen. Erfgenamen van het slachtoffer hebben onder deze Compensatieregeling geen rechten.

Bewijs

Artikel 7: Het bewijs van seksueel misbruik, van de aard daarvan en van relevante bijkomende omstandigheden kan onder de Compensatieregeling uitsluitend worden geleverd voorafgaande aan het verzoek tot compensatie door overlegging van tenminste één van de volgende stukken:

- a. een schriftelijk advies van de Beoordelings- en Adviescommissie (BAC) van de vroegere Landelijke Instelling Hulp en Recht of een niet meer voor bezwaar vatbaar schriftelijk besluit van de Klachtencommissie, waarin de klacht gegrond wordt verklaard, voorzien van de schriftelijke beslissing van de kerkelijke gezagsdrager van de aangeklaagde tot overname van het advies of het besluit;
- b. een in kracht van gewijsde gegaan, op tegenspraak gewezen Nederlands strafvonnis;
- c. een in kracht van gewijsde gegaan, op tegenspraak gewezen Nederlands civielrechtelijk vonnis, niet zijnde een uitspraak in kort geding of een uitspraak in een deelgeschil;
- d. een door de aanvrager en de dader of de bij de dader betrokken R.-K. instelling voor akkoord ondertekende verklaring over het gepleegde seksueel misbruik, de aard daarvan en de bijkomende

omstandigheden als uitkomst van een door hen doorlopen bemiddelingstraject, voorzien van een datum en mede ondertekend door de bemiddelaar, met vermelding van diens naam en adres;

- e. een gedateerd stuk bevattende een schriftelijke erkenning door de dader van het gepleegde seksueel misbruik, de aard daarvan en de bijkomende omstandigheden, aan de echtheid waarvan de Compensatiecommissie niet twijfelt.

Indeling

Artikel 8: De Compensatiecommissie deelt de aanvrager op grond van het overgelegde bewijs in een categorie in en bepaalt het precieze bedrag van de compensatie. De Compensatiecommissie neemt ten behoeve van de indeling andere stukken of andere mededelingen dan die vervat in het overgelegde bewijs niet in aanmerking.

Procedure

Artikel 9: De Compensatiecommissie beslist in de aan haar voorgelegde zaken met drie leden in volstrekte onafhankelijkheid. Zij zal zich bij haar beslissingen houden aan de inhoud van de Compensatieregeling en oordeelt overigens naar billijkheid.

Artikel 10: De procedure bij de Compensatiecommissie neemt een aanvang door ontvangst door het Meldpunt van het door de aanvrager ingevulde Aanvraagformulier. De aanvrager geeft door indiening van het Aanvraagformulier aan akkoord te gaan met de inhoud van de Compensatieregeling.

Artikel 11: Het bewijs van seksueel misbruik, van de aard daarvan en van relevante bijkomende omstandigheden neergelegd in één of meer stukken als bedoeld in artikel 7 van de Compensatieregeling moet zijn vergaard voorafgaande aan een aanvraag tot compensatie. Het dient met het Aanvraagformulier te worden overgelegd.

Artikel 12: Indien het Aanvraagformulier onvoldoende werd ingevuld, niet voorzien is van de vereiste bijlagen of niet werd ontvangen met originele handtekening van de aanvrager, zal de aanvrager door het Meldpunt worden gevraagd om completering. In geval van onvoldoende bewijs zal de aanvrager door de Compensatiecommissie worden verzocht om aanvulling. Indien completering van het Aanvraagformulier of overlegging van bewijs binnen een door de Compensatiecommissie te stellen redelijke termijn achterwege blijven, zal de aanvraag worden afgewezen. De uitspraak waarin de afwijzing van de aanvraag op grond van het bepaalde in dit artikel is neergelegd, wordt via het Meldpunt alleen toegezonden aan de aanvrager.

Artikel 13: De Compensatiecommissie zal bewijs van bestaan of aard van seksueel misbruik en van relevante omstandigheden niet zelf onderzoeken. Als de Compensatiecommissie vragen heeft ten aanzien van het overgelegde bewijs, zal de voorzitter van de Compensatiecommissie de voorzitter van de Klachtencommissie raadplegen. Dat kan in iedere stand van de procedure geschieden. De voorzitter van de Compensatiecommissie kan de voorzitter van de Klachtencommissie verzoeken nader onderzoek te verrichten. De voorzitter van de Klachtencommissie rapporteert omtrent zijn onderzoek uitsluitend aan de Compensatiecommissie.

Artikel 14: Zo spoedig mogelijk na ontvangst van een origineel ondertekend en voldoende compleet Aanvraagformulier en van bewijs zal de Compensatiecommissie een afschrift daarvan en een Antwoordformulier via het Meldpunt aangetekend toezenden aan de betrokken R.-K. instelling, ter beantwoording van vragen als door de Compensatiecommissie aangegeven op het Antwoordformulier.

Artikel 15: Het Antwoordformulier dient binnen 6 weken ingevuld en ondertekend aan het Meldpunt te worden teruggezonden. Indien deze termijn zonder toelichting wordt overschreden, gaat de Compensatiecommissie er van uit dat van een reactie op de aanvraag wordt afgezien.

Artikel 16: De Compensatiecommissie zal zo spoedig mogelijk na de procedure neergelegd in de voorgaande artikelen tot een beslissing komen. Die beslissing kan een afwijzing inhouden van de aanvraag, of een indeling in een categorie als bedoeld in artikel 5, in dat geval met opgave van het de aanvrager toekomende compensatiebedrag.

Diversen

Artikel 17: De Compensatiecommissie kan partijen in iedere stand van de procedure de vragen stellen die zij aangewezen acht. Vragen aan en antwoorden van partijen geschieden zoveel mogelijk schriftelijk.

Artikel 18 Er bestaat voor de aanvrager geen aanspraak op een vergoeding van kosten van rechtsbijstand. De kosten van verweer aan de zijde van de betrokken R.-K. instelling blijven in alle gevallen voor rekening van die instelling.

Artikel 19: In geval van een afwijzing van een aanvraag worden de gronden daarvoor in de beslissing vermeld. De Compensatiecommissie bepaalt in hoeverre zij haar beslissingen motiveert.

Artikel 20: Alle termijnen behoudens die uitdrukkelijk genoemd in de Compensatieregeling worden bepaald door de Compensatiecommissie.

Artikel 21: Alle contacten tussen de Compensatiecommissie en partijen verlopen via het Meldpunt, ook als dat in de Compensatieregeling niet expliciet is aangegeven, behoudens uitzonderingen door de Compensatiecommissie zelf te maken.

Artikel 22: De interpretatie van de Compensatieregeling is voorbehouden aan de Compensatiecommissie, maar met de interpretatie volgens de toelichting bij de regeling wordt rekening gehouden. De Compensatiecommissie is bevoegd om te voorzien in alle lacunes die de Compensatieregeling laat, op de wijze die haar juist voorkomt.

Artikel 23: De leden van de Compensatiecommissie zijn tot geheimhouding gehouden. Na afronding van de procedure wordt het op de zaak betrekking hebbende dossier voor een periode van twintig jaar in het niet openbaar toegankelijk archief van het Meldpunt bewaard. Na twintig jaar wordt het dossier vernietigd met uitzondering van de uitspraken van de Compensatiecommissie.

Uitspraken en betaling

Artikel 24: Een beslissing van de Compensatiecommissie tot afwijzing van de aanvraag of tot indeling in categorieën 1, 2 of 3 met opgave van het de aanvrager toekomende compensatiebedrag wordt neergelegd in een uitspraak. Een uitspraak is gedateerd en wordt schriftelijk gegeven. Met een uitspraak eindigt de procedure.

Artikel 25: De Compensatiecommissie zendt haar uitspraken aan het Meldpunt ter aangetekende toezending aan de aanvrager en de betrokken R.-K. instelling.

Artikel 26: De uitspraken van de Compensatiecommissie gelden als bindend advies voor de betrokken R.-K. instelling en zijn voor geen van de partijen vatbaar voor enige vorm van (hoger) beroep bij de Compensatiecommissie.

Artikel 27: Betaling van compensatie geschiedt zonder dat van de gerechtigde tot compensatie finale kwijting ter zake van schadevergoeding wegens seksueel misbruik wordt verlangd.

Artikel 28: Betaling door de betrokken R.-K. instelling dient te geschieden binnen 6 weken na de uitspraak. De Konferentie Nederlandse Religieuzen staat ter zake van de betaling garant voor de bij haar aangesloten religieuze instituten en de Nederlandse kerkprovincie staat ter zake van de betaling garant voor bisdommen en de daaronder vallende instellingen.

Artikel 29: Het is de taak van het Meldpunt om toe te zien op tijdige en correcte betaling. De aanvrager kan met vragen omtrent betaling bij het Meldpunt terecht.

Toelichting

De aard van de compensatie

De compensatie van meerderjarige slachtoffers van seksueel misbruik in de R.K. Kerk die op grond van een uitspraak van de Compensatiecommissie kan worden verkregen, is een tegemoetkoming naar billijkheid in de schade door seksueel misbruik. In een aantal gevallen zal de compensatie de schade dekken, in een aantal gevallen zal dat niet zo zijn.

De compensatie binnen categorie 1 heeft het gemengde karakter van smartengeld en vergoeding voor uitgaven in verband met het seksueel misbruik, zoals therapiekosten of reiskosten. Binnen deze categorieën behoeft bewijs van schade niet te worden overgelegd. Binnen categorie 2 en 3 kan bewijs van schade voor de vaststelling van de hoogte van de compensatie wel nodig zijn.

Seksueel misbruik

De rechthebbenden onder de Compensatieregeling zijn aangeduid in artikel 1. Het in dat artikel bedoelde seksueel misbruik is in de regeling niet gedefinieerd. Uit de omschrijving van gevallen die kwalificeren voor een categorie van de regeling blijkt echter de betekenis. Die is ruim. De omschrijving sluit aan bij de omschrijving van seksueel misbruik in artikel 1.3 van de Procedure van de Klachtencommissie bij Seksueel Misbruik in de R.K. Kerk in Nederland.

De betrokken R.-K. instelling

In de Compensatieregeling wordt een aantal malen gerefereerd aan de betrokken R.-K. instelling. Daarmee wordt bedoeld op:

- de Nederlandse R.-K. instelling waarvan de dader ten tijde van het misbruik een betaalde of onbetaalde functionaris was, of op
- het bisdom, de orde of de congregatie van de bisschop, militair ordinarius of overste in Nederland waarvoor de dader ten tijde van het misbruik op basis van een kerkelijke zending werkzaamheden verrichtte in een niet-kerkelijke instelling, of op
- het bisdom in Nederland waarin de dader geincardineerd is of was of anderszins is of was opgenomen ten tijde van het misbruik.

Met deze uitleg is aangesloten bij artikel 1.1 van de Procedure van de Klachtencommissie.

De Compensatiecommissie

De Compensatiecommissie dient op iedere aan haar voorgelegde aanvraag te beslissen met drie leden. Zij zijn personen zonder actuele bestuurlijke verbinding met R.-K. instellingen in Nederland. Personen met een vroegere bestuurlijke verbinding met R.-K. instellingen kwalificeren voor de Compensatiecommissie slechts als de bestaande leden van de Compensatiecommissie daar tegen geen bezwaren hebben. Dit is een afwijking van het advies van de Commissie Lindenbergh, welke afwijking gerechtvaardigd wordt geacht in het licht van de vereiste goedkeuring van de Compensatiecommissie. De onafhankelijkheid van de Compensatiecommissie wordt zo door haar zelf gewaarborgd. Vroegere bestuurlijke functies van leden van de Compensatiecommissie als hier bedoeld worden op de website van de Compensatiecommissie vermeld.

Voor de hand ligt het dat de leden van de Compensatiecommissie kennis bezitten van de vaststelling van personenschade in Nederland. Ook andere deskundigheid dan alleen juridische deskundigheid in de Compensatiecommissie, zoals psychologische of psychiatrische deskundigheid, kan evenwel gewenst zijn. Daartoe kan de Compensatiecommissie samenwerken met (eventueel vaste) externe deskundigen, door de Compensatiecommissie te benoemen.

De categorieën

Binnen categorie 1 vallen qua aard, zwaarte en frequentie zeer uiteenlopende gevallen van seksueel misbruik. Onder intieme delen worden verstaan geslachtsdelen, anus en (bij meisjes) borsten. De betasting van de intieme delen moet van seksuele aard zijn geweest. Betasting in deze categorieën omvat betasting door of van de dader en betasting door of van het slachtoffer.

Binnen categorie 2 vallen de zwaardere gevallen van misbruik, inclusief geslachtsgemeenschap die binnen de omstandigheden van het geval niet als verkrachting kan worden aangemerkt;

Categorie 3 omvat verkrachting en andere gevallen van uitzonderlijk seksueel misbruik. De reikwijdte van het begrip verkrachting binnen categorie 3 dient door de Compensatiecommissie bepaald te worden.

In geval het seksueel misbruik valt binnen verschillende categorieën, geldt alleen de hoogste categorie.

De bedragen in de categorieën zijn afgeleid van door de Nederlandse rechter in gevallen van seksueel misbruik toegewezen smartengeldbedragen. Daarnaast is rekening gehouden met aanwezigheid van enige vermogensschade.

Het bewijs van seksueel misbruik

Het bewijs van seksueel misbruik en van de aard daarvan moet voorafgaande aan een beroep op compensatie onder de Compensatieregeling al zijn vergaard. Bij de aanvraag om compensatie dient het bewijs te worden overgelegd. De Compensatiecommissie zal de regeling niet snel en gemakkelijk kunnen toepassen – zoals beoogd – indien zij bestaan en aard van het seksueel misbruik nog zou moeten onderzoeken.

Bewijs kan alleen worden gevonden in en/of bijeen worden gebracht via stukken als in artikel 7 van de Compensatieregeling genoemd.

In geval van binnen de Compensatiecommissie levende vragen naar aanleiding van het overgelegde bewijs zal de voorzitter van de Compensatiecommissie de voorzitter van de Klachtencommissie verzoeken daarnaar nader onderzoek in te stellen (artikel 13). Deze bepaling voorkomt dat een aanvraag door de Compensatiecommissie onmiddellijk zou worden afgewezen wegens binnen de Compensatiecommissie bestaande twijfels ten aanzien van het bewijs. De Compensatiecommissie doet op het punt van bewijs immers zelf geen onderzoek. De voorzitter van de Klachtencommissie kan binnen het aan hem verzochte onderzoek onder meer contact hebben met partijen. Hij rapporteert zijn bevindingen alleen aan de Compensatiecommissie, om te voorkomen dat er twee beslistrajecten gaan lopen ten aanzien van de omgang met bewijs.

De in artikel 7 sub a genoemde beslissing van de kerkelijke gezagsdrager van de aangeklaagde houdt verband met het daaromtrent bepaalde in de procedureregels van de vroegere instelling Hulp en Recht respectievelijk de huidige Klachtencommissie.

Het staat aanvragers vrij om bewijs te leveren door een vonnis van de civiele rechter. Indien de procedure wordt beperkt tot uitsluitend bewijslevering met het oog op een beroep op de Compensatieregeling, kan deze procedure worden gezien als een voortraject tot een beroep op de regeling en dient de aangesproken R.-K. instelling zich in die procedure op verjaring of het ontbreken van kwalitatieve aansprakelijkheid niet te beroepen. Als de procedure in rechte tevens op het verkrijgen van schadevergoeding is gericht, bepaalt de aangesproken partij haar eventuele verweren geheel zelf.

Een procedure op tegenspraak als in artikel 7 bedoeld, is een procedure waarin de dader van het seksueel misbruik en/of de bij de dader betrokken R.-K. instelling als (al dan niet mede) gedaagde partij is verschenen.

Het in artikel 7 sub d genoemde bemiddelingstraject kan ook leiden tot een erkenning door de dader of de betrokken R.-K. instelling, maar is afzonderlijk genoemd om deze mogelijkheid onder de aandacht te brengen.

Klagers kunnen in geval van een procedure bij de Klachtencommissie juridische bijstand krijgen die door de Klachtencommissie wordt betaald. De procedure bij de Klachtencommissie is ook kosteloos. Indien iemand kiest voor bewijslevering binnen een civiele procedure, zijn de kosten van een advocaat en van de procedure (griffieged) voor rekening van het slachtoffer zelf (afgezien van een mogelijke proceskostenveroordeling). De mogelijkheid van bewijsgaring via een civiele procedure kan ondanks de kosten aantrekkelijk worden gevonden door hen die menen dat de Klachtencommissie in zijn huidige opzet onvoldoende waarborgen voor onafhankelijkheid biedt.

De procedure

De procedure voor de Compensatiecommissie neemt een aanvang door ontvangst door het Meldpunt van een ingevuld aanvraagformulier voorzien van bewijsstukken van seksueel misbruik als in de regeling genoemd. Het aanvraagformulier dient door de Compensatiecommissie te worden ontworpen. Het zelfde geldt voor het antwoordformulier waarmee de Compensatiecommissie een beroep op de regeling aan de in het aanvraagformulier genoemde R.-K. instelling meedeelt.

Toepassing van de regeling geschiedt in beginsel op basis van schriftelijke stukken. Vragen voor partijen kunnen al zijn opgenomen in het aanvraagformulier respectievelijk het antwoordformulier. Te denken valt bijvoorbeeld aan vragen met betrekking tot eerdere schadevergoeding en eventueel reeds gegeven finale kwijting.

Invulling van het aanvraagformulier en beantwoording van vragen kunnen geschieden door de aanvrager zelf. Kosten van rechtsbijstand komen niet voor vergoeding in aanmerking.

Is er sprake van onvoldoende bewijs van seksueel misbruik, dan dient de aanvraag te worden afgewezen. Is er bewijs van seksueel misbruik, dan volgen categorie indeling en vaststelling van het precieze compensatiebedrag door de Compensatiecommissie zo spoedig als maar mogelijk is.

De procedure eindigt met een schriftelijke uitspraak. De Compensatiecommissie bepaalt in geval van een toegewezen compensatie de wijze van toezending van de uitspraak met oog voor de privacy van het betrokken slachtoffer. In geval van afwijzing van de aanvraag wordt de uitspraak alleen aan de aanvrager toegezonden. Hoger beroep staat niet open.

Van uitspraak naar betaling

Een belangrijk uitgangspunt van de Compensatieregeling is dat betaling van een door de Compensatiecommissie vastgesteld compensatiebedrag daadwerkelijk zal plaatsvinden, en wel binnen zes weken na de uitspraak. De door de Compensatiecommissie eventueel gemaakte kosten van expertise worden in de uitspraak vermeld.

De feitelijke betaling van de compensatie dient te geschieden door de betrokken R.-K. instelling. Het Meldpunt ziet er op toe dat betaling binnen zes weken plaatsvindt. Indien de betrokken R.-K. instelling met betaling binnen deze termijn in gebreke blijft, staat de Konferentie Nederlandse Religieuzen voor

de bij haar aangesloten religieuze instituten en de Nederlandse kerkprovincie voor de bisdommen garant voor betaling. Het Meldpunt ziet daarop toe.

Statutair vastgesteld door het Bestuur van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland op 26 februari 2012.